

IGAZGATÓI PÁLYÁZAT

(Tevékenység bemutatása / Motivációs levél / Vezetői program)

Az alábbiakban a Miszjével kapcsolatos fontosabb kérdések (szerzők felkutatása, jogdíjak folyósítása, az iroda működtetése, a szervezet láthatósága, a tagsággal való kommunikáció, a jogosultak képviselése, a szervezet jövőképe) mentén összevonva mutatom be a négy évvel ezelőtt benyújtott igazgatói pályázatom tükrében: 1. milyen tevékenységet folytattunk munkatársaimmal a szervezet élén az elmúlt években, 2. mi motivál a munka folytatására, 3. milyen vezetői programmal kívánok neki látni a következő igazgatói ciklusnak.

ELŐZMÉNYEK

Az Európai Parlament és a Tanács 2006/115/EK Irányelvében meghatározott, a könyvtári haszonkölcsönzésre tekintettel a szerzőket megillető méltányos díjazással kapcsolatos magyar jogi szabályozás 2009. február 1-jén lépett hatályba. A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 23/A. §-ban bevezetett szabályozás sajátossága, hogy a szerzőket megillető díjat nem a felhasználók fizetik meg, hanem a kultúráért felelős miniszter által felügyelt fejezetben önálló törvényi soron határozza meg az éves költségvetési törvény azt a keretösszeget, amelyből fedezni kell a jogdíjakat és a közös jogkezelő működési költségeit.

A szerzők díjigényüket csak közös jogkezelő szervezetük útján érvényesíthetik, díjukról csak a felosztás időpontját követő hatállyal, a rájuk jutó összeg erejéig mondhatnak le. A közös jogkezelő által a jogdíjközleményében meghatározott, a jogkezelő működési költségeivel csökkentett díjkeretet a kölcsönbeadások száma alapján kell felosztani, a díj a tárgyévet követő naptári év november 1. napján esedékes. A díj megállapításához és felosztásához szükséges azonosító adatairól és a haszonkölcsönzés céljára való kölcsönbeadásuk számáról a könyvtárak a közös jogkezelő szervezet, valamint a miniszter számára évente, a tárgyévet követő első naptári negyedév végéig adatot szolgáltatnak. A díj megállapításához és felosztásához szükséges adatok, valamint az adatszolgáltatásra kötelezett könyvtárak körét a 14/2011. (IV. 7.) NEFMI rendelet állapítja meg.

A Magyar Irodalmi Szerzői Jogvédő és Jogkezelő Egyesület 2007. november 29-én alakult meg, 18 alapító taggal. Az egyesület 2009-ben indította meg a regisztrációs eljárást az Oktatási és Kulturális Minisztériumnál, amely az eljárást felfüggesztette addig az időpontig, ameddig a könyvtárak adatszolgáltatásáról szóló miniszteri rendelet hatályba nem lépett. Időközben a jogkezelők felügyelete a minisztériumtól átkerült a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalához, amely a MISZJE-t közös jogkezelőként nyilvántartásba vette. Az adatszolgáltatásra kötelezett könyvtárak felkérése 2011-ben kezdődött meg, az adatgyűjtés folyamata azóta is tart. A MISZJE taggyűlése 2012. március 30-án fogadta el az azóta többször módosított felosztási szabályzatát, amely meghatározza az adatgyűjtés, a jogosultak felkutatása, a jogdíjak kifizetése és a jogdíjkeret kulturális és szociális célú felhasználásának szabályait.

A szerzők felkutatása kezdetben nagyon alacsony intenzitással folyt, sajnos arányaiban rendkívül kevés jogosult elérhetőségét sikerült megszerezni, ennek megfelelően kevés jogdíjat

tudott a jogkezelő folyósítani. A helyzet alapjaiban változott meg a négy évvel ezelőtti igazgatóváltást követően, azóta, ahogy a számok is mutatják, az iroda rendkívül hatékonyan működik ezen a téren, összhangban az új vezetés legfontosabb vállalásaival.

TEVÉKENYSÉG, PROGRAM, MOTVIÁCIÓ

I.

A könyvtárak egységes adatszolgáltatása jelentősen megkönnyíti az adatok feldolgozását. Erre tekintettel a 2015. évre vonatkozóan az Országos Széchényi Könyvtárral együttműködve az azonos nyilvántartási rendszert alkalmazó könyvtárak köréből határozzuk meg az adatgyűjtésre és adatszolgáltatásra kötelezett, könyvtárakat.

A MISZJE a kölcsönzési adatok feldolgozása, a szerzők beazonosításának elősegítése és a jogdíjak felosztása érdekében adatbázis-fejlesztésbe kezdett. Ez a szerzői adatbázis az elmúlt években már igen összetetté vált és ennek, valamint a felkutatással foglalkozó kollégáknak hála, a MISZJE hatékonysága a jogosultak felkutatása és könyvtári haszonkölcsönzésből származó jogdíjak tekintetében mostanra rendkívül pozitív eredményeket ért el. Az adatmennyiség és az utalások kezelésében nagy segítségünkre szolgál saját fejlesztésű adatbázis-kezelő szoftverünk, melyet az évek során sokat tökéletesítettünk, de még néhány apróbb fejlesztés jelenleg is előttünk áll.

A könyvtárakból beérkező adatok feldolgozását évről évre adatbáziskezelő-informatikus végezi. A MISZJE jelenlegi vezetése és munkatársai négy évvel ezelőtti vállalásuknak megfelelően elérték, hogy a kifizethető jogdíjak túlnyomó többségét folyósítani tudták az elmúlt évben. A legutolsó feldolgozott kölcsönzési év (2015. évi) kapcsán, melynek kifizetése 2017. július 4-én vette kezdetét az alábbi eredmények születtek.

Ténylegesen felosztható jogdíj összege: 43.592.349 Forint

Ebből kifizetett: 37.404.179 Ft

Ebből még nem kifizetett: 6.188.170 Ft

A fenti ki nem fizetett jogdíj jogosultjainak túlnyomó részét már felkutattuk, a jogdíj folyósítása vagy folyamatban van, vagy még nem történt meg, mivel a jogosult még nem küldte vissza nekünk a szerződését.

A kiváló felkutatási arány messze felülmúlja négy évvel ezelőtti várakozásainkat, mindez azt mutatja, hogy sikerült egy jól működő irodát felépíteni az évek alatt. Az első igazgatói pályázatban tett vállalások maradéktalanul teljesítve lettek. A vonatkozó kölcsönzési évre a kifizetések és a felkutatások még folyamatban vannak, így egészen addig, míg tartalékalapra nem kerülnek ezek az összegek, tovább javulnak majd a kifizetési arányok. Megállapíthatjuk, hogy a felkutatási hatékonyságuk közel száz százalékos, ami munkánk megkezdésekor táplált legvérmesebb reményeinket is túlszárnyalja, mivel a szerzők felkutatása igen komplex és nehéz feladat. A jogdíjak kifizetésének hatékonyságával is elégedettek lehetünk, hiszen a felkutatott jogosultak többsége visszaküldi nekünk aláírt szerződését, azonban az egyesület

láthatóságának és ismertségének folyamatos növelésével ezen az arányon is folyamatosan javítani tudunk, mivel tapasztalataink szerint a jogosultak körében folyamatosan erősödik az irántunk táplált bizalom.

Mindennapi munkánk során a szerzők felkutatása és a jogdíjak folyósítása a legfontosabb. Saját fejlesztésű adatbázis kezelő rendszerünknek köszönhetően automatizálni tudtuk a jogdíjakhoz kapcsolódó kifizetési műveletek jelentős részét, ami gyorsabb és pontosabb jogdíj kifizetést eredményezett. A fejlesztéseknek köszönhetően a 2016. évhez képest, ahol 1506 esetben történt kifizetés, 2017-ban ez a szám már elérte a 3500-at. A tárgyévben 404 új jogosultat kutattunk fel és fizettünk ki jogdíjat számukra.

A belső fejlesztésű, a MISZJE munkájához kapcsolódó technikai igényeit egyre nagyobb mértékben kielégítő szoftverünket tovább finomítottuk, részben ennek is köszönhető, hogy csökkent a humán munkaerő igénye irodánkban. A különböző évek jogdíjait, a szerzők személyes és pénzügyi adatait és hozzájuk kapcsolódó analitikákat is hatékonyan tudjuk kezelni, rendszerünk képes nagymennyiségű bérszámfejtési adat fogadására, illetve a banki kifizetések hatékony kezelésére, ami esetünkben sok-sok ezer tag és jogosult adatainak az Adatvédelmi törvényben megfogalmazott legmagasabb szintű elvárásoknak és a felelősségünknek megfelelő informatikai igényeknek kielégítésére.

A program használata lehetővé tette az adatok naprakészen tartását, az utalások pontos ütemezését, NETBANK-ba történő utalást, illetve az utalás adatainak visszatöltését a nyilvántartó programba. A programba beépítésre került számos ellenőrző funkció, mely szinte teljes mértékben lecsökkenti a hibák (pl. utalásból kimaradt jogosult) számát. A nyilvántartó program segítségével könnyen kimutatható egy adott szerző könyvének kölcsönzés száma, illetve annak évekre vonatkozó adatai és maga a kölcsönzési analitika is. Az adatokból könnyen készíthető bármilyen kimutatás. A program lehetővé teszi különböző riportok készítését, pl. adott utalást követően értesítő levél készítését, melyet pár kattintással el tudunk küldeni a jogosultnak, továbbá, hogy folyamatosan biztonsági mentések készüljenek, így bármilyen probléma esetén pillanatok alatt újból használhatóvá válik a rendszer.

II.

A MISZJE az előzetes költségvetési terveknek megfelelően 2016-hoz hasonlóan 2017-ben is kiegyensúlyozott gazdálkodást folytatott, annak ellenére, hogy költségvetési forrása a két megelőző évhez hasonlóan ismét mindössze 79.200.000 Ft volt. (Összehasonlításképpen: 2011-ben 100.000.000 Ft, 2012-2013-ban 90.000.000 Ft volt a szervezet működésére és jogdíjak kifizetésére szolgáló forrása.) A MISZJE a költségvetési előirányzathoz képest már 2016-ban is 2 millió forinttal csökkentette működési költségeit, ezt a kiadáscsökkentő működést folytattuk 2017-ben is. 2017-ben a tervezett működési kiadásnál 1.700.000 Forinttal költöttünk kevesebbet. (A működési kiadások csökkentését ebben az évben a tagság által elfogadott költségvetés tanúsága szerint tovább folytatjuk.) Tovább nőtt az eseti és egyszerűsített formában foglalkoztatott munkatársak száma, csökkent az állandó dolgozóké. 2017-ben is a legjelentősebb működési költsége a MISZJÉ-nek az irodabérlés volt, amit a belvárosi viszonyokhoz képest még mindig lényegesen olcsóbban veszünk igénybe. Ez éves viszonylatban sajnos nagyon nagy összeget összesen 3.000.000 Forintot tett ki, amit a budapesti bérleti árak radikális növekedése miatt nem tudunk megspórolni.

A 2018-as költségvetésben könyvtári haszonkölcsönzés után járó jogdíjakra fordítandó támogatás sorában is mindössze 79.2 millió forint szerepelt. A támogatás mértéke szerencsére nem csökkent tovább, azonban ez nem jelent vigaszt annak a több tízezer jogosultnak, szépirodalmi és tudományos szerzőnek, szerkesztőnek, fordítónak, akiknek munkája után jogdíj képződne, ugyanakkor az európai gyakorlatban alacsonynak számító keret miatt nem jut hozzá méltányos járandóságához. A negatív tendencia 2015-ben kezdődött. A MISZJE vezetése azóta folyamatosan jelzi az illetékes minisztérium felé, hogy a szakmai szervezetek és az állam összefogásának eredményeként létrejött jogkezelő forrásait jelentősen emelni kell, ugyanis az alacsony összeg a szerzők igen széles körét érinti hátrányosan.

A tavalyi évben is folytattuk az intenzív tárgyalásokat a szakminisztériumokkal, annak érdekében, hogy az állami költségvetésben a könyvtári haszonkölcsönzésekre elkülönített forrás összege végre növekedjen, ezáltal pedig közeledhessünk Magyarországon is a méltányos jogdíj kifizetések elvének megvalósulásához. Magyarország Európai Uniói vállalása, hogy a szerzőknek méltányos és arányos jogdíjat folyósít a könyvtári haszonkölcsönzések után, így kompenzálva a szellemi munka után járó jövedelem esetleges elmaradását. Ezt a tevékenységünket az alapító írószervezetek és más művészeti intézmények támogatásával, közbenjárásával folytattuk.

Az Emberi Erőforrások Minisztériumával történt biztató egyeztetések és nagyon hosszú tárgyalások után eredmény azonban azonnali segítséghez nem vezetett, mindössze ígéretet kaptunk arra vonatkozóan, hogy a Kulturális Államtitkárság a következő évi költségvetés kidolgozása során jelzi, hogy szükség volna a források jelentős bővítésére. Reméljük, hogy a MISZJE a magyar kultúrában tevékenykedő szépíróknak, szakíróknak, műfordítóknak és szerkesztőknek a jövőben lényegesen nagyobb jogdíjat tud majd fizetni a jövőben. Közös célunk a MISZJE költségvetésének megduplázása. A többletforrást természetesen nem a szervezet működésére, hanem a jogdíjak növelésére fordítanánk majd. Természetesen a tárgyalásokat tovább folytatjuk, nem tettünk le arról, hogy szerzőinknek több jogdíjat tudjunk folyósítani, ennek érdekében ismét megkeressük az érintett minisztériumok képviselőit, valamint a kulturális élet befolyásos döntéshozóit. Annál is inkább sürgetőnek tartjuk a jogdíjalap radikális növelését, hiszen az európai tendenciákat figyelembe véve a jövőben nagy valószínűség szerint egyesületünk fogja ellátni a folyamatosan növekvő elektronikus kölcsönzések után járó jogdíjak folyósítását, melyet a jelenlegi összegből egyszerűen lehetetlen megoldani.

Ugyanakkor nagyon fontos fejlemény, hogy a szociális alapot a döntéshozókkal folytatott tárgyalások eredményeképpen megtarthattuk, hiszen tapasztalataink szerint nagy szükség van a nehéz helyzetben lévő szerzők támogatására.

III.

Szervezetünk reprezentatív jellegét tovább erősíti, hogy a MISZJE tagságának növekedése töretlenül folytatódik. Egyesületünk aktív tagjainak száma mostanra elérte a 654 főt, írók, költők, műfordítók, szerkesztők mellett egyre több jogutódot is köszönhetünk sorainkban. Ez a növekedés, a MISZJE munkája és rendezvényei iránti elmúlt időszakban tapasztalható fokozott érdeklődés több mindenre vezethető vissza. A felkutatás mellett óriási része van

ebben a MISZJE láthatóságának folyamatos növekedése, melyeket egyre népszerűbb rendezvényeink nagyban befolyásolnak.

Nő azon jogosultjaink száma is, akik figyelmét más jogosultak vagy tagjaink hívták fel a MISZJÉ-re és annak tevékenységére. Ezért hálával tartozunk az érintett tagoknak és jogosultjainknak! Az elégedett jogosultaknál nincs jobb reklám egy jogkezelő számára, így nagyon komolyan vesszük, hogy a MISZJE munkatársai minden esetben (a kapcsolat felvételétől a szerződéskötésen át egészen a tájékoztatásig és szerzői jogi kérdések megválaszolásáig) a legnagyobb mértékben ügyfélcentrikusak legyenek.

A felkutatásban immár segítségünkre volt adatnyilvántartó programunk is. A program segítségével pontosan meg tudtuk határozni, hogy kik azok a jogosultak, akik a felkutatás célcsoportját fogják alkotni. A kinyert adatok alapján kezdődött meg a munka. A felkutatás során segítségünkre voltak a könyvkiadók, a weboldalunk a szociális média és természetesen a jogosultak is, akik egymás között terjesztették a hírt, hogy keressük egy-egy könyv szerzőjét.

Szervezetünk ismertségének kifizetett jogosultjaink számával párhuzamos növekedésével szerencsére együtt jár az is, hogy sokkal hatékonyabban tudunk felkutatni, sokkal ritkábban fordul elő, hogy valaki meglepődik, ha a könyvtári haszonkölcsönzésből származó jogdíjak miatt keresi meg a MISZJE. Azonban szükséges folyamatosan kommunikálni, hogy a könyvtári haszonkölcsönzés után járó jogdíj intézménye valós intézmény, mivel sajnálatos módon a szerzői jogok, a jogtudatosság terén komoly lemaradása van a magyar társadalomnak, azonban tevékenységünkkel ezen is próbálunk változtatni. Láthatóságunk növelése érdekében a szervezet tagságával folytatott kommunikációt még inkább erősíteni kell, mivel fontos a tagság bevonása közös ügyeinkbe. A tagságot vállalásunkhoz híven rendszeresen körlevelekben tájékoztatjuk: legyen az szociális támogatásra vonatkozó pályázati lehetőség, törvényi változás, konferencia vagy bármilyen releváns információ, amely tagjainkat érdekelheti. A hírleveleket tagjaink és jogosultjaink kapják meg, de természetesen más is feliratkozhat a szolgáltatásra vagy épp leiratkozhat, ha szeretne. A korábbiaknál lényegesen nagyobb hangsúlyt fektetünk, hogy a Facebookon keresztül is kapcsolatot tarthassanak velünk tagjaink, jogosultjaink és más érdeklődők. Felkutatással kapcsolatos kampányainkat ezért elsődlegesen ezen a felületen folytatjuk, de nem elhanyagolható az alapító szervezetek szakmai és kommunikációs támogatása sem.

A 2015. októberében elkezdődött jogsegély szolgálat a mai napig folyamatosan működik. Minden héten érkeznek különböző szerzői jogi kérdések, amikre jogászunk válaszol. Ezt az intézményt nagyon fontosnak tartjuk, hiszen nem csak jogkezelő, de jogvédő szervezet is vagyunk. Megteszünk mindent azért, hogy tagjaink kérdéseire válaszokat adjunk.

A könyvtári haszonkölcsönzésből származó jogdíjak megállapítása és kifizetése, valamint a jogsegélyt nyújtó tevékenységünk mellett van még egy harmadik terület is, melyen a korábbi évekhez viszonyítva komoly előrelépést tudhatunk magunkénak. Im már számos, a Nemzeti Kulturális Alapnál nyertes és megvalósított vagy 2018-ban megvalósításra kerülő pályázat után elmondhatjuk azt is, hogy ismertségünk növekedéséhez konferenciáink, workshopjaink és kulturális programjaink is nagyban hozzájárulnak. 2017-ben már 10-nél is több rendezvényünk volt, melyeken összesen 300-nál is több látogató vett részt. 2018 áprilisában pedig sor került az első nemzetközi konferenciánkra is, melyen önmagában is 150-nél többen fordultak meg

A szakmai programok mellett célunk volt, hogy a nekünk törvényi kötelezettség alapján évente kölcsönzési adatokat szolgáltató könyvtárakkal is szorosabb kapcsolatot alakítsunk ki és

tartsunk fenn. Ennek megfelelően szintén NKA-s pályázati forrásból a könyvtár látogatók által kedvelt szerzőket juttatunk el vidéki olvasóinkhoz. A látogatások során az olvasók megismerkedhettek (és megismerkedhetnek) a szerzővel és annak munkáival. Programunk ezzel egyszerre szolgálja a szépirodalom és az olvasás népszerűsítésének ügyét, ráirányítja a kortárs szépirodalom, szakirodalom és műfordítás fontosságára a figyelmet. Új szempontokat emel be az könyvkultúra népszerűsítésbe, olyan szereplőket köt össze (író, szakíró, műfordító, szerkesztő, olvasó, könyvtár és jogkezelő), melyek eddig ilyen formában nem működtek együtt. Az eseményeken így alkalom nyílt arra is, hogy a közönséget tájékoztassuk fontosabb szerzői jogi kérdésekkel kapcsolatban, illetve nyugodtan kérdezhettek a meghívott szerzőket olvasási-, kölcsönzési szokásaik felől.

A jövőben is szeretnénk folytatni a hatékony gazdálkodást, tovább növelni láthatóságunkat és mindent megtenni azért, hogy minden egyes jogdíjra szánt forint eljuthasson annak gazdájához. Emellett tovább fogunk küzdeni azért, hogy az a 40.000 főt kitevő jogosult kör (szerző, szerkesztő, fordító), akiket képviselünk arányos és méltányos jogdíjhoz juthasson. Ennek alapköve, hogy növekedjen az állami költségvetésben elkülönített forrás nagysága.

ÖSSZEGZÉS

A MISZJE életében a legfontosabb kérdés, hogy rendezett körülmények között folyják a szerzők felkutatása és a jogdíjak kifizetése. Ehhez minden lehetőség adott a következő négy ében is. Rendelkezésünkre áll a felkutatáshoz és a kifizetéshez szükséges szaktudás, infrastruktúra és humán erőforrás. A tavalyi kiváló adatok tükrében ezen a területen nincs szükség különösebb változtatásra, érdemes a megkezdett munkát hasonló intenzitással tovább vinni.

A szervezet láthatósága fokozatosan növekszik, jogosultjaink és tagjaink egyre aktívabban segítik a felkutatást. Az alapító szervezetekkel és a partner szakmai szervezetekkel is egyre szorosabb kapcsolatot ápolunk, mely segíti mindennapi munkánkat is. Érdemes ezeket a kapcsolatokat még szorosabbra fogni, illetve folytatni az egyesület ismertségét növelő szakmai rendezvények szervezését is. Továbbra is segíteni fogjuk tagjainkat abban, hogy el tudjanak igazodni a szerzői jog világában, ahogy az éves szociális támogatás gyakorlatát is tovább visszük, hiszen erre is nagy igény mutatkozik.

A következő időszakban két nagy kihívás áll a szervezet előtt. Hazánkban is meghonosodik az elektronikus kölcsönzés intézménye, mégpedig olyan formában, hogy az elektronikus kölcsönzések után járó jogdíjak folyósítását is mi fogjuk végezni. A feladat felvállalására szakmailag készen állunk, ugyanakkor le kell szögezni, hogy mindez nem lehetséges a jogdíjalap növekedése nélkül. Ebből is következik, hogy a következő négy évben is síkra kell szállnunk a jogdíjalap jelentős növelése érdekében.

A fenti elképzelések megvalósításához, a megkezdett munka folytatásához kérem a tagság megtisztelő bizalmát.

Budapest, 2018. május 30.

Kollár Árpád s. k.